

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

VM:n ehdotus vuoden 2025 talousarvioksi

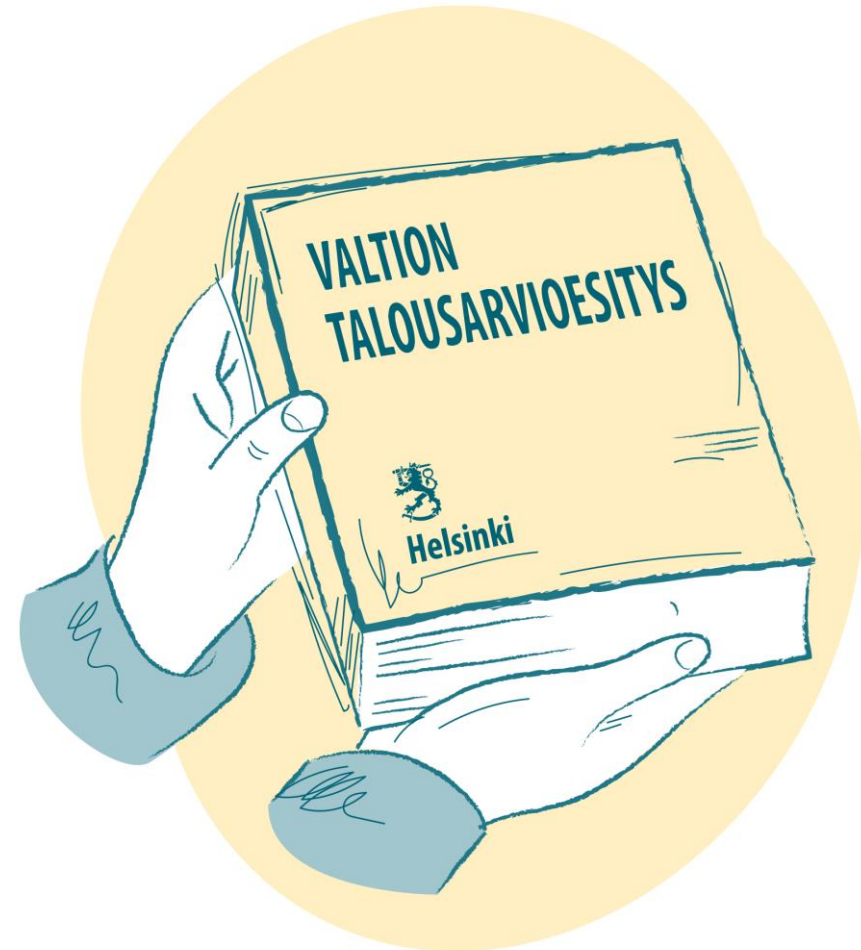
MIKA NIEMELÄ, BUDJETTIPÄÄLLIKKÖ
TALOUSNEUVOSTO 22.8.2024

Talous virkoaa taantumasta vähitellen

- Suomen talous näyttäisi kääntyneen hienoiseen kasvuun vuoden 2024 alkupuolella.
 - VM:n kesäkuun ennusteen perusteella talouden toipumisen odotetaan vahvistuvan loppuvuotta kohden.
- Vuonna 2025 talouden kasvun odotetaan kiihtyvän, vaikka välttämättömät toimet julkisen talouden alijäämän pienentämiseksi hillitsevätkin kysynnän kasvua.
 - Huolimatta elokuun alun levottomuudesta rahoitusmarkkinoilla maailmantalouden näkymät ovat pysyneet vakaina. Kasvun odotetaan nopeutuvan erityisesti Suomen tärkeillä vientimarkkinoilla Euroopassa vuonna 2025.
 - Suomen kustannuskilpailukyky on pysynyt varsin hyvänä, mikä tukee Suomen vientiä, kun kysyntä markkinoilla virkoaa.
 - Yksityisen kulutuksen kasvu vahvistuu, kun inflaation hidastuminen, korkojen lasku ja tulojen kasvu parantavat kotitalouksien ostovoimaa.
 - Investoinnit piristyvät, kun rakentaminen toipuu jyrkästä laskusta ja energiasiirtymään sekä turvallisuuteen liittyvät investoinnit kasvavat.
- Työllisyys heikkenee vielä vuonna 2024.
 - Työllisyys kääntyy uudelleen kasvuun vuonna 2025, kun talous toipuu ja hallituksen työllisyystoimet lisäävät työvoiman tarjontaa.
- Hallituksen talousarvioesityksen pohjan muodostaa valtiovarainministeriön syksyn talousennuste, joka julkaistaan 23.9.2024.

Valtion budjettitalous vuonna 2025

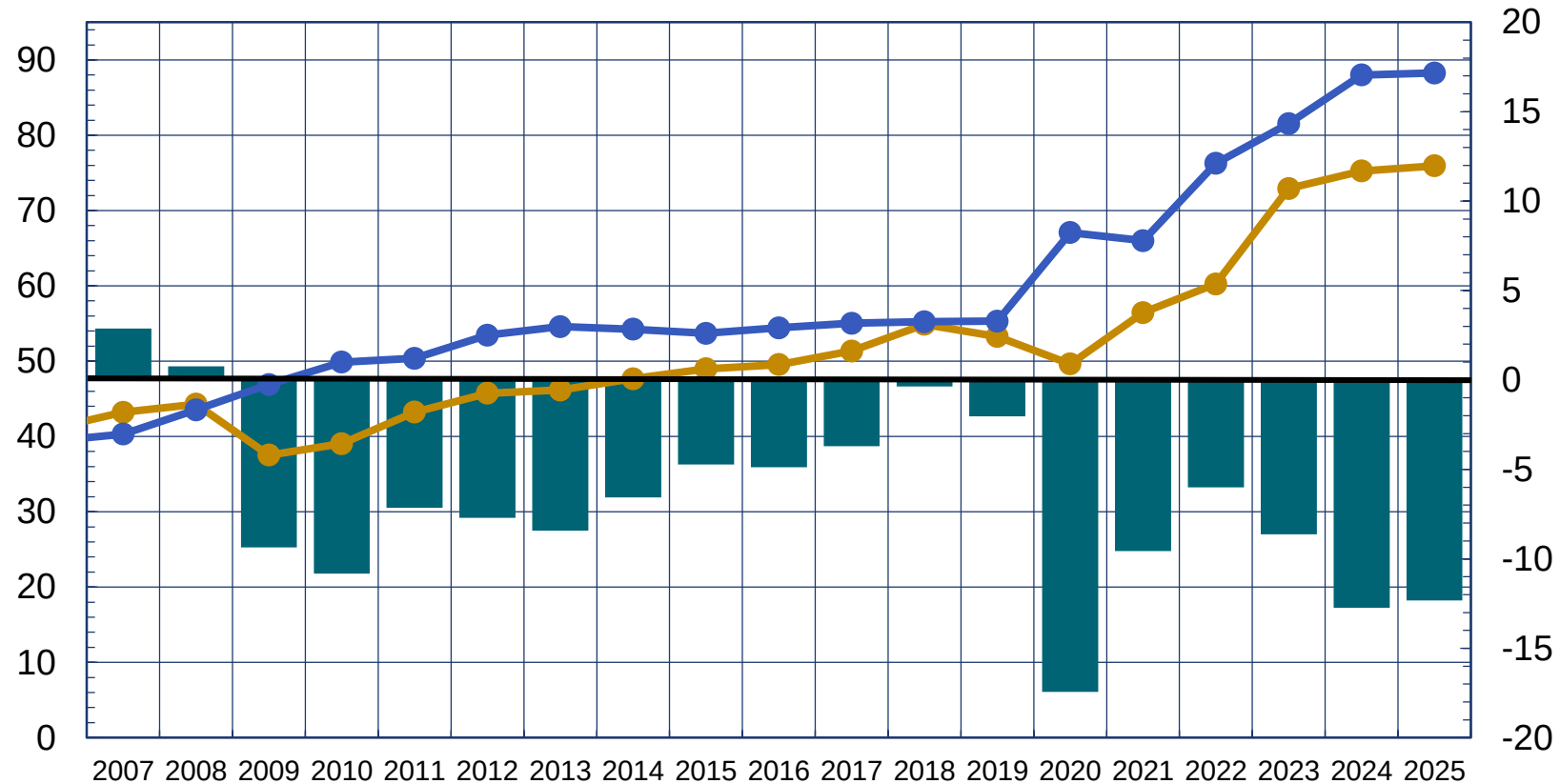
- Tulot 75,9 miljardia euroa
 - -1,0 miljardia euroa kevään kehukseen nähden.
 - Taustalla heikentyneet verotuloarviot sekä tupakkaveron korotuksen aikaistus vuodelle 2024.
- Menot 88,3 miljardia euroa
 - +0,7 miljardia euroa kevään kehukseen nähden.
 - Taustalla automaattiset tekijät, kuten korkomenojen kasvu 360 milj. eurolla.
- Tasapaino -12,3 miljardia euroa
 - 1,6 miljardia euroa heikompi kehukseen nähden.

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

mrd. euroa

mrd. euroa

Tasapaino (mrd. euroa):

2020 (TP): -17,4

2021 (TP): -9,6

2022 (TP): -6,0

2023 (TP): -8,6

2024 (LTA II): -12,7

2025: -12,3

Tasapaino, oikea

Tulot ilman nettolainanottoa, vasen

Menot ilman nettokuoletuksia, vasen

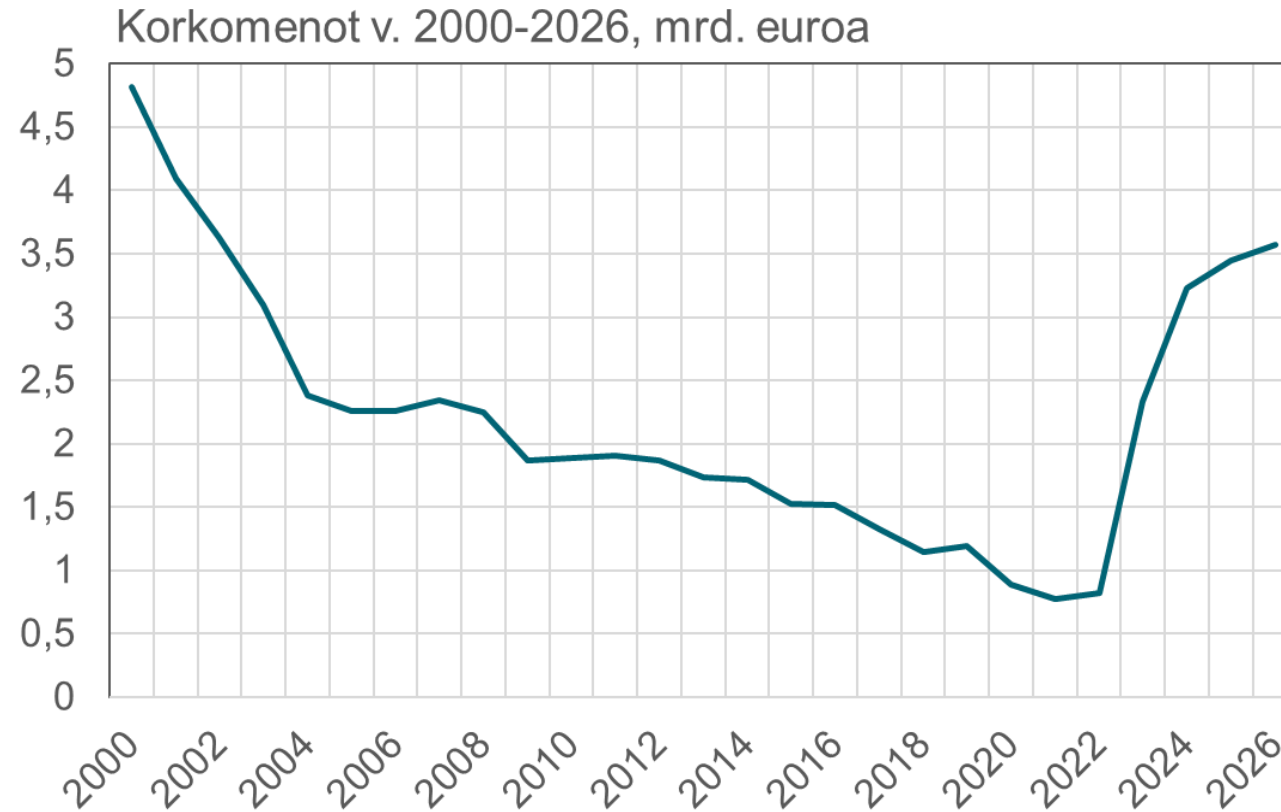
2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Sähkøyhtiöiden lainoihin tehdyn varauksen purku kasvatti vuoden 2023 tilinpäätöksessä tuloja 10 mrd. eurolla, koska se jäi käyttämättä kokonaan. Tasapaino tämä erä huomioiden oli +1,4 mrd. euroa v. 2023

Lähde: Valtiovarainministeriö 8.8.2024

Nostoja 2025 alijäämään vaikuttavista tekijöistä

- Korkomenot 3,4 mrd. euroa
- Hyvinvointialueiden rahoituksen jälkikätestarkistus 1,5 mrd. euroa v. 2025
 - Tämä johtuu siitä, että alueiden rahankäyttö vuonna 2023 ylitti selvästi rahoituksen tason
 - Väestön vanheneminen ja siitä aiheutuva palvelutarpeen kasvu
 - Henkilöstöpulasta seurannut ostopalveluiden käytön kasvu
 - Sote- ja kunta-alan palkkaratkaisu ylittää useampana vuonna palkankorotusten yleisen linjan
- Monitoimihävittäjien hankinta 1,9 mrd. euroa
- Hallitusohjelman julkista taloutta vahvistavat toimet ja keväällä 2024 päätetyt lisätoimet

Korkomenojen nousu jatkuu vaikka yleisen korkotason ennakoidaan alenevan

- Korkoarvio päivittyy uuden suhdanneennusteen myötä. Viimeaikaisen kehityksen pohjalta korkotasoa koskevaan oletukseen kohdistuu lievää alennuspainetta.

Säästöjä ja veronkorotuksia n. 3 mrd. euroa v. 2025

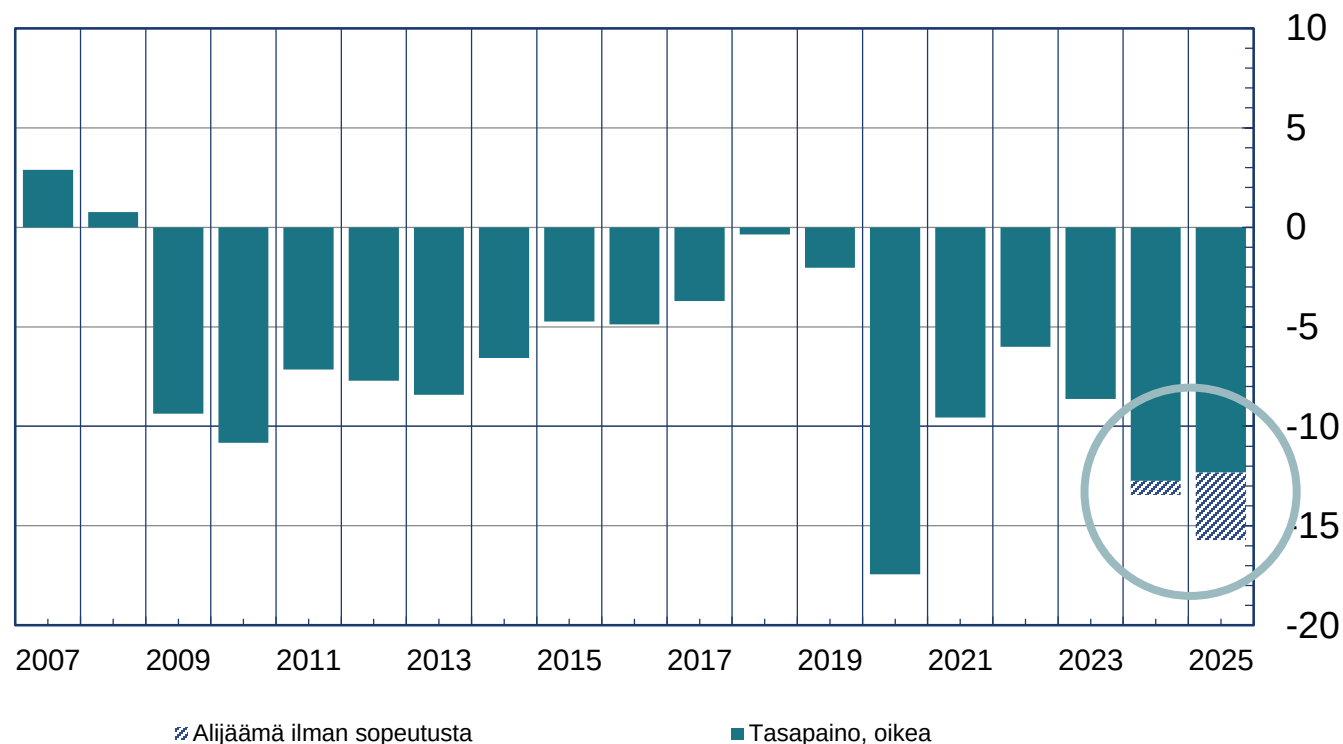
- Valtion menoja vähentäviä säästöjä on vuoden 2025 budjettiehdotuksessa yhteensä lähes 2 miljardia euroa vuoteen 2024 verrattuna.
- Verosopeutustoimet lisäävät valtion verotuloja yhteensä 1,2 miljardilla eurolla.
 - Tätä verotulovaikutusta heikentää tupakkaveron korotuksen aikaistus vuodelle 2024.
- Toimien mittaluokka vastaa hallitusohjelmassa ja keväällä päätettyä.

Harkinnanvaraisia uusia menolisäyksiä niukasti

- Julkisen talouden tilanteen vuoksi VM:n ehdotukseen ei juuri sisälly uusia harkinnanvaraisia menolisäyksiä verrattuna kevään 2024 julkisen talouden suunnitelmaan.
- Yhteensä harkinnanvaraiset menolisäykset ovat n. 13 milj. euroa.
 - Lähinnä vain välttämättömämmiksi katsottuja ja pääosin kertaluonteisia menoja.

Ilman hallituksen toimia budjetin alijäämä olisi huomattavasti suurempi

Budjettitalouden tasapaino, mrd. euroa

- Vuoden 2025 budjetin alijäämä olisi liki 16 mrd. euroa ilman hallituksen suoria sopeutustoimia

2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Sähkötalouden lainoihin tehdyn varauksen purku kasvatti vuoden 2023 tilinpäätöksessä tuloja 10 mrd. eurolla, koska se jäi käyttämättä kokonaan. Tasapaino tämä erä huomioiden oli +1,4 mrd. euroa v. 2023

Kaikki hallituksen päättämät toimenpiteet eivät vielä näy täysimääräisesti budjetin tasapainossa

- Hallituksen päättämät toimenpiteet tulevat voimaan täysimääräisesti vaalikauden loppuun mennessä.
 - Hallitusohjelmassa ja kevään kehysriihessä linjatut toimenpidekokonaisuudet kattavat koko julkisen talouden. Niihin sisältyy siten myös muuhun kuin valtion budjettitalouteen kohdistuvia toimia.
 - Hyvinvointialueiden omista kehittämistoimista aiheutuvat säästöt realisoituvat hyvinvointialueiden yleiskatteiseen valtion rahoitukseen jälkikätestarkistuksen perusteella. Ne eivät näy nykyisessä valtion budjetin tasapainossa.
- Hallitus edistää monin toimin talouskasvun edellytyksiä (mm. T&K-panostukset, investointiohjelma, työllisyystoimet).
 - Näiden positiiviset vaikutukset kasvuun ja budjetin tasapainoon näkyvät monilta osin vasta viiveellä.

Työllisyystoimet etenevät

- Hallitus on toteuttanut toimenpiteet, jotka keskipitkällä aikavälillä vahvistavat työllisyyttä noin 79 400 työllisellä ja julkista taloutta n. 1,8 mrd. eurolla.
- Suhdannetilanne vaikuttaa jonkin verran toimenpiteiden toteutumisen ajalliseen jaksotukseen.
 - Viimeisimmän kansantalousosaston arvion mukaan toimenpiteet vahvistavat työllisyyttä +16 000 työllisellä kunakin vuonna 2025-2027 ja +12 000 työllisellä vuonna 2028.

Valtionhallinnon toimintamenosäästöjen toimeenpano etenee suunnitellusti

- Hallitus linjasi hallitusohjelmassaan valtionhallinnon toimintamenoja säästävästä tuottavuusohjelmasta ja lisäksi keväällä 2024 hallitus päätti uusista toimintamenoihin kohdistuvista lisäsäästöistä.
- Toimintamenosäästöt ovat n. 281 milj. euroa verrattuna vuoden 2024 talousarvioon
 - Tämä on n. 3 % kaikista valtionhallinnon toimintamenoista. Osuus vaihtelee hallinnonaloittain.
- VM:n ehdotuksessa säästöt on kohdennettu ministeriöiden oman valmistelun pohjalta.
 - Ministeriöillä on ollut mahdollisuus kohdentaa säästöjä virastojen toimintamenomomenttien lisäksi myös muille toimintameno-tyyppisille kulutusmenomomenteille ja jossain määrin myös valtionavustusmenoihin.

Hallitusohjelmassa ja keväällä 2024 päätettyjen kasvutoimien toimeenpano etenee

- Hallitusohjelmaan sisältyy useita talouskasvun edellytyksiä vahvistavia päätöksiä mm. investointien lupakäsittelyiden parantamiseksi ja markkinoiden kilpailullisuuden edistämiseksi.
- Suurten teollisten investointien vauhdittamiseksi toteutettava verohyvytyys on valmistelussa.
- Suomen T&K-menot on tarkoitus nostaa asteittain 4 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2030 mennessä.
 - Valtion T&K-rahoitus nousee 1,2 prosenttiin / BKT vuoteen 2030 mennessä sillä edellytyksellä, että yksityisen sektorin panostukset kasvavat 2,8 prosenttiin.
 - VM:n ehdotus sisältää kevään kehyspäätöksen mukaiset T&K-määrärahalisäykset.
- VM:n ehdotukseen ei sisälly uusia toimia osaksi hallituksen määräämää 4 miljardin euron investointiohjelmaa, vaan niistä linjataan jatkovalmistelussa.

Poimintoja vuonna 2025 voimaan tulevista veropäätöksistä

Ansiotulo- ja yritysverotuksen muutoksia	Arvonlisäverotuksen muutoksia	Valmiste- ja liikenteen verotuksen muutoksia
Ansiotuloveroperusteiden indeksitarkistus lukuun ottamatta kahta ylintä tuloluokkaa	Yleisen ALV- ja vakuutusmaksuverokannan korottaminen 1.9.2024 alkaen 24 % -> 25,5 %	Virvoitusjuomaveron korotus, väkevien alkoholijuomien veronkorotus
Työtulovähennyksen kasvattaminen pieni- ja keskituloisia painottaen, työtulovähennyksen lapsikorotuksen käyttöönotto	Makeisten arvonlisäverokannan korotus 1.6.2025 alkaen 14 % -> 25,5 %	Ajoneuvoveron perusveron alennus, Sähköautojen ja lataushybridien ajoneuvoverotuksen korotus
Eläketulovähennyksen supistaminen, kotitalousvähennyksen supistaminen	Siirretään 10 prosentin alv-kantaan kuuluvat tuotteet ja palvelut (pl. sanoma- ja aikakauslehdet) 14 % kantaan	Väylämaksujen palauttaminen täysimääräiseksi
Työnantajan koulutusvähennyksen poistaminen	Arvonlisäveron alarajahuojennuksen poisto ja vähäisen toiminnan alarajan korotus	

Mitä seuraavaksi?

- 3.–4.9. Hallituksen budjettiriihi
- 23.9. Talousarvioesitys käsitellään ylimääräisessä raha-asiainvaliokunnassa sekä valtioneuvoston yleisistunnossa
- Talousarvioesitys julkaistaan osoitteessa budjetti.vm.fi

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

VM.FI | @VMUUTISET